

Alejandro Palomas

Un amor

ALEJANDRO PALOMAS
UN AMOR

Premi Nadal de Novel·la 2018

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2018

© ALEJANDRO PALOMAS, 2018

© EDITORIAL PLANETA, S. A., 2018

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2018

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2352-6

DIPÒSIT LEGAL: B. 999-2018

FOTOCOMPOSICIÓ: GAMA, SL

IMPRÈS A: ROMANYÀ VALLS

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

La mare havia dit que ella mateixa compraria les flors, però entre que els preparatius del casament s'han complicat més del compte i que últimament està més atabalada que de costum, no ho ha pogut fer. Ahir, quan li vaig preguntar si les havia anat a buscar, es va donar un copet al front amb el palmell obert i va deixar escapar un lleu panteix.

—Ai —va remugar, amb cara de circumstàncies—, ja ho deia, jo, que em descuidava alguna cosa. —Es va aixecar d'una revolada i es va oferir per baixar a la floristeria.

—No cal —la va tallar la Sílvia amb una ombra d'enuig a la veu. Havíem acabat de berenar i ajudàvem la mare amb l'equipatge, intentant convèncer-la que per a un cap de setmana al poble en tenia més que suficient amb la bossa de lona vermella—. No et deus pas voler emportar aquesta andròmina horrible —va insistir la Sílvia, dedicant una mirada esfereïda al vell maletot de quadres obert damunt del llit de la mare

com un taüt—. Llevat que hi vulguis dormir a dins —va rematar, brandant el cap—. A més a més, no entenc a què treu cap tant d'interès a emportar-te un ram de flors a una casa rural.

La mare va arrugar els llavis i va deixar anar un sospir de mare sacrificada.

—Doncs per adornar la taula, filla —va contestar, com si no entengués que algú hagués de preguntar una cosa tan òbvia—. On s'és vist, un sopar d'aniversari sense pastís i sense un centre de flors?!

La Sílvia va deixar escapar l'aire pel nas.

—Ja, mare, però és que ens en anem al poble —va dir «po-ble», marcant cada síl·laba com si la mare fos beneïta—, i si alguna cosa sobra al camp són les flors, sobretot a la primavera. Però és que a més són de debò, i no aquestes coses transgèniques d'hivernacle que compres al quiosc. —La mare va parpellejar i va fer cara d'ofesa, i la Sílvia va endolcir una mica el to—. Però vaja, si el ram et fa tanta il·lusió, sempre podem aprofitar el de l'Emma. Com que està tan nerviosa, pobreta, segur que entre una cosa i l'altra se'l descuidarà i l'acabarà perdent —va afegir, mirant el rellotge. Després es va aixecar, es va posar la jaqueta i va dir, rebaixant força el to de veu—: O més ben dit: demà, quan arribem al molí, abans de sopar sortim a fer un tomb i jo t'ajudaré a collir unes roses del jardí de l'església, et sembla?

La mare va forçar un somriure, adreçat més a mi que a la Sílvia, i el va acompanyar amb una mirada de socors en què vaig saber llegir una súplica silenciada que segurament hauria sonat així: «Que ni se t'acudei-

xi deixar que la teva germana em porti a passeig fins a l'església totes dues soles, sisplau, Fer, t'ho-suplico-pel-que-més-vulguis».

Al cap de mitja hora —i tot i que va costar Déu n'hi do, perquè des que tenim casament a la vista la mare està tan sobrepassada que computa el que pot i està en mode «El que vosaltres digueu, però faig el que em dóna la gana perquè, encara que em tracteu com una nena, continuo sent la vostra mare»—, vaig sortir de casa seva convençut que tot rutllava a la perfecció, després d'haver-la sentida jurar i perjurar que «Sí, Fer, agafaré la bossa de lona, no passis ànsia. No sé què m'ha passat pel cap quan se m'ha acudit baixar de l'armari aquesta andròmina horrorosa». Mentre em preparava per marxar, ella seguia atrinxerada al sofà, darrere la tauleta de centre, sobre el vidre de la qual hi havia dos pilons de coses: al de l'esquerra, el que tenia intenció d'emportar-se al molí —roba, necesser, bossa de les compreses, pastiller, tàper amb el pinso de la Shirley, ràdio, ulleres de recanvi, targeter amb la targeta del banc, la de la Seguretat Social i la fotocòpia del carnet— i, al de la dreta, el petit munt de roba que es posaria per al casament: uns mocassins Geox d'ant marró, la roba interior, una mena de capa-fulard-tore-ra de fil, de color violeta, les arracades de perles de l'àvia Esther i una brusa blanca amb coll mao que jo no li havia vist mai i que, segons vaig entendre, havia demanat a la tieta Inés que l'hi deixés.

—Que no havies dit que et posaries un vestit? —li vaig preguntar en veure la camisa.

Un somriure il·lusionat li va il·luminar la cara men-

tre agafava la brusa, la desplegava, la tornava a plegar amb molta cura i l'allisava amb la mà oberta.

—Sí, però al final he decidit que valia més que no. —Ens vam mirar un instant i, en veure que jo no li preguntava res, va afegir—: Ai, Fer, és que ahir vaig veure una cosa tan bonica... però tant que no m'hi vaig poder resistir. —I abans de deixar-me parlar va afegir—: És una peça moderna. O sigui, moderna, però no moderna com les que porten les nenes de la plaça, amb aquells shorts d'on els pengen les butxaques per sota perquè no se'ls vegi que no porten tanga ni res. No, no, no. És més... italiana. És a dir, entre *xícster* i... d'això, com en diu, la Sílvia? —Es va prendre uns segons per trobar la paraula exacta, mentre acariciava amb els dits el cotó de la brusa, fins que a la fi la va trobar—. Apoderada. Això mateix! La teva mare estarà a-po-de-ra-da! Ja ho veuràs. —Es va posar a aplaudir només amb els capcirons dels dits, com una nena petita, i va fer una rialleta—. No em coneixereu. I a la gran li encantarà.

«La gran». No vaig poder reprimir un somriure. «La gran» és, evidentment, la Sílvia, però no perquè sigui la més gran dels tres, sinó perquè el dia que, per tercera vegada en l'últim any i mig, ens va anunciar que havia decidit fer reformes a casa seva i va començar a enumerar amb tots els ets i uts tot el que tenia al cap canviar —«Hem de reformar el vestidor sí o sí, i tirar a terra un parell d'envans que no acaben de... i les rajoles de la cuina, que aquest to de verd no sé si m'acaba de...»—, quan per fi se'n va anar i vam poder respirar després de tanta paret, tant de led i tanta llista

de materials nobles/ecològics/sostenibles, la tieta Inés es va arreparar al sofà de la mama, es va posar tres terrossos de sucre a la tassa i va dir:

—No cal dir que si algun dia algú decideix fundar l'orde de la Mare de Déu de les Grans Obres, faran cridar la Sílvia.

La resposta de la mare va ser breu:

—Sí —va dir, untant un brioió amb mantega salada—. Sí que és una mica la Nena dels Envans, sí.

I, entre broma i broma, entre brioió i brioió, el cap de la mare, que normalment absorbeix com una esponja el que menys li convé, va resumir a la seva manera l'intercanvi de noms, malnoms i rialles, i llavors va rebatejar la Sílvia com «la gran», i s'hi refereix així sempre que no la té al davant. Això o «la teva germana», quan, després que aquesta l'esbronqui, ella em truca, ofesa, per desfogar-se.

Al sofà, la mare somreia, il·lusionada, imaginant-se la sensació que causaria vestida per al casament amb el seu estilisme sorpresa, i un altre cop vaig haver de dissimular un somriure, tot i que bé em podria haver estalviat l'esforç, perquè la mare ja hi veu tan poc que a penes copsa els matisos de l'expressió facial aliena. *Apoderada*, havia dit. Aquesta és una de les paraules estrella del seu vocabulari particular, que des de fa alguns mesos explota a tort i a dret i que la tieta Inés detesta per sobre de totes les coses. Aquesta, i unes quantes més amb què l'actualitat l'aclapara —com ara *transversal*, *resiliència* i *zona de confort*—. Tot i que *apoderada* supera de molt la resta, perquè li va arribar per error i qui la va ajudar a corregir-la amb un èxit més o menys discuti-

ble va ser ni més ni menys que el doctor Armadillo, el seu nou traumatòleg.

El que va passar va ser que fa uns mesos la mare va caure al carrer. Va ser una mala caiguda. Com que hi veu amb prou feines, va ensopegar amb un dels esglaons de la plaça mentre passejava la Shirley i va caure de morros a terra, aterrant amb les mans i els genolls. Al cap d'un parell de dies, un dels genolls continuava inflammat i el dolor no remetia, de manera que vam decidir curar-nos en salut i que la visités un especialista.

La consulta no va començar amb bon peu. Només d'entrar nosaltres, el metge, un individu que feia cara de sentir molt poc interès pel que tenia entre mans, amb una certa mirada de desídia, va bromejar, més que res amb sorna, en veure aparèixer la mare escortada per tota la seva prole. Ella, sense adonar-se del to de l'home, va semblar complaguda amb l'observació i, tombant-se cap a nosaltres, que ens estàvem drets darrere seu, ens va presentar:

—Sí, doctor —va dir amb un somriure de mare orgullosa—. He vingut amb els meus tres fills. —Com que ell no va reaccionar, la mare va decidir fer les presentacions corresponents—: Aquesta és la gran, aquesta és la lesbiana i aquest el petit.

La cara del metge es va contreure una mica, i la Sílvia es va afanyar a corregir-la.

—La mitjana, mare. És la mitjana.

La mare va assentir.

—És el que volia dir, sí —va assentir, sense perdre el somriure.

Deu minuts més tard, mentre esperàvem en silenci

que el metge ens lliurés una petició per fer-li una radiografia del genoll, la mare, que semblava que s'havia quedat del tot absorta en alguna cosa que passava a l'altra banda de la finestra, es va inclinar cap endavant i va dir:

—Doctor, vostè sap el que és l'aposementament?

L'home, que també semblava concentrat en els seus assumptes mentre esperava que la impressora donés senyals de vida, va deixar de gargotejar al talonari de receptes i va mirar la mare com si no l'hagués sentit bé.

—Com diu?

La mare es va inclinar una mica més cap endavant.

—Això de l'aposementament. Com és? —va dir. Després, en veure que l'Emma i jo ens miràvem amb cara de pòquer, va girar els ulls en blanc i es va explicar—: Ja m'entén. Això de les dones aposentades.

L'explicació no va ajudar gaire. L'Emma va abaixar la vista i jo vaig intentar pensar en alguna cosa trista, però no me'n vaig acabar de sortir i se'm va escapar un riure mal contingut, que vaig voler transformar en un sospir i que va acabar en tos. La Sílvia estava lívida.

—La veritat, no sé exactament a què... —va començar el metge, vermell com un tomàquet.

La mare va comprendre que aquell principi de confessió no semblava pronosticar la resposta al seu dubte, i va decidir intervenir a temps.

—És que a la ràdio, la senyora dels matins sempre treu a col·lació l'aposementament. De fet, no és només ella. A les tertúlies d'aquell noi petitot del canal 24 hores també en parlen molt, sobretot una dona pèl-roja i

una mica grassoneta que parla així com estrany. Que si cal aposentar, que si l'aposementament... La meva amiga Inés, que de sociologia hi entén molt perquè ha estat professora de religió durant quaranta anys, diu que tot és per les feministes, les noietaes del Fetén. Ja sap: les que ensenyen els pits, odien els capellans i s'arrebossen en la *tomatina*... Però l'altre dia, al curset que faig de memòria, algú va comentar que és una... una mena de moda que ve d'Anglaterra.

El metge mirava la mare sense pestanyejar. En veure que ella guardava silenci, va obrir la boca per dir alguna cosa, però va semblar que s'hi repensava i la va tornar a tancar. La mare va assentir i va reprendre el fil.

—És clar que qui ho sap, oi? —va dir, tombant-se cap a la finestra—. Ben pensat, té sentit. Deu ser aquesta tirada que tenen els anglesos a aposentar-se tan bé, en castells i cases immenses.

Ni el metge ni nosaltres vam dir res. Ell, perquè estava tan atònit que ni parpellejava. Nosaltres, perquè sabíem que quan la mare es fica en aquests culs-de-sac, se l'ha de deixar buscar la sortida tota sola.

Vam trigar cinc minuts més a descobrir que l'*aposementament* de la mare en realitat era l'*apoderament* que esquitxa les tertúlies i els programes que escolta a totes hores a la ràdio; i el metge en va trigar cinc més a explicar-li el significat de la paraula.

Quan ell per fi va acabar de parlar, la mare va posar cara de satisfacció i va resumir, encantada:

—Ah, ja ho entenc. *Apoderada* és com dir «millor impossible», oi?

El metge va assentir amb parsimònia, fent un gest

que va ser d'alleujament, i va acabar d'escriure la recepta. Mentre s'imprimia la petició, la mare, que s'havia quedat molt callada, va inclinar una mica el cap a un costat i va arrugar el front, abans de preguntar:

—Però, llavors... Això de l'aposement què és?

I va ser així com, des d'aquell dia, si veu alguna cosa que la sorprèn favorablement, la mare *ipso facto* l'apodera, o, si no, l'aposement, segons d'on bufi el vent, la claredat mental disponible i segons quins siguin l'adjectiu, l'adverbi o el temps verbal. *Apoderat* —o *aposementat*— és bo. O més ben dit: és el resum de totes les bondats que el seu cap imagina. La concursant ucraïnesa que s'ha après l'Enciclopèdia Britànica de memòria i que ha batut el rècord de setmanes participant en el programa de xifres i lletres que la mare veu cada nit abans del telenotícies és «molt aposementada». Una mandarina especialment dolça, també. Semblantment, allò que abans la fascinava, ara «l'apodera». I no la treus d'aquí. O sí. Perquè hi ha més termes estrella. Per exemple: *transversal*. És transversal tot allò que no sap explicar i que li fa nosa; és una bona crossa salvavides, a la qual recorre sovint, algunes vegades amb més encert que d'altres. Si no sap com definir una situació, una trobada, una notícia... si per la raó que sigui s'encalla a l'hora de descriure una cosa, sigui el que sigui, de seguida apareixen indefectiblement els seus apoderaments, els seus aposements i també el seu *transversal*. Aquestes últimes setmanes de més estrès pel casament de l'Emma fa servir aquestes paraules per a gairebé tot. Per postres, a tot això ha començat a sumar altres reinterpretacions del llenguatge que en la

majoria dels casos ens fan gràcia, però que tant la Sílvia com la tieta Inés comencen a veure amb una certa preocupació. La tieta Inés diu que la culpa de tanta expressió nova la té en Marco, el *coach* colombià que la Sílvia ha contractat per a la mare perquè la «redreci una mica i l'ajudi a treure la ràbia que, segons ella, té enquistada contra el pare», i la Sílvia, per part seva, està convençuda que l'únic culpable és el transistor que la mare porta penjat al canell com una granada de mà i que l'acompanya encès a tot arreu, junt amb la seva adorada Shirley. Debats, notícies, magazins... a casa la mare es dina, es sopa, es parla i es fa la migdiada amb la ràdio posada. La ràdio és soroll, i la mare no sap viure sense soroll, perquè des que viu sola el silenci no li resulta una bona companyia i li allarga massa els dies.

La ràdio i la Shirley. Aquests són els planetes que orbiten al voltant de la mare, les dues úniques realitats que, sumades a nosaltres —els seus tres fills i també la tieta Inés—, sent seves de debò: «la meva ràdio», «la meva gossa», «els meus fills» i la Inés. No «casa meva», no «la meva ciutat», no «la meva vida».

«Per això ho perd sempre tot», la justifica l'Emma cada vegada que, després d'un dels descuits de la mare, ens toca reposar moneder, pastiller, targetes, bossa de mà, mòbil, claus, carnets... Tot el que envolta la mare, el que configura el seu dia a dia més enllà del quadri-nomi gossa-ràdio-fills-amiga, hi és, però és a fora. No li pertany. No té a veure amb ella.

—Estaràs tan orgullós de la mare, rei meu... —va insistir des del sofà, suposo que veient en la meva mi-

rada alguna cosa que no li va acabar d'agradar. La seva veu em va tornar de cop a la sala, i en veure-la allà asseguda, amb els peus penjant i encaixada darrere de la taula de centre abarrotada d'objectes, vaig tenir ganes d'acostar-me-li, abraçar-la i dir-li que no es preocupés per mi, que no es preocupés per res i que tot sortiria bé. Però just llavors la Shirley va emetre un lladruc que va trencar l'encanteri del moment, va canviar de postura damunt del respatller de cuir blanc del sofà, va sacsejar aquelles orelletes de gremlin que té i es va llepar una pota mandrosament. Després va badallar, ensenyant uns ullals petits i gastats. Si jo hagués estat més atent —ara ho sé—, la il·lusió mal continguda de la mare hauria d'haver-me alertat de l'amenaça que potser s'acostava, però havia tingut un dia massa llarg i complicat a l'estudi, i tot i que vaig estar a punt de demanar-li algun detall del que tenia en ment i tafanejar més en el que acabava de sentir, vaig optar per no fer-ho. Al capdavall, si la mare volia concedir-se el caprici d'«apoderar-se» per anar al casament de la seva filla, qui era jo per impedir-l'hi?

—Segur que sí, mare. Segur que estaràs magnífica —li vaig dir, acostant-m'hi i fent-li un petonet a la clepsa. Al cap d'uns minuts, a la porta, vaig tornar a repetir-li una vegada més les instruccions que havíem convingut per a l'endemà al matí—: Recorda't que has de ser a l'Ajuntament a tres quarts de dotze. La cerimònia comença a la una, però val més que arribis amb una mica de temps. Si vols et deixo demanat el taxi i així no te n'hauràs de preocupar. Jo t'esperaré a la porta. Després, quan acabi l'aperitiu, passarem per

aquí a buscar el teu equipatge i la Shirley, pararem un moment a casa meva, pel Rulfo, i després de dret cap al molí, entesos?

Va arquejar una cella i va obrir els ulls, entre confosa i sorpresa.

—Segur que hi cabrem tots, fill? —va preguntar.

Vaig assentir amb el cap.

—És clar, mare. Tu aniràs al davant amb la Shirley; la tieta Inés i la Sílvia al darrere amb les bosses, i el Rulfo al maleter, com sempre.

Va girar els ulls en blanc i, abans de poder reprimir-se, va dir amb veu de mare preocupada:

—Però, llavors, l'Esven no vindrà amb nosaltres al cotxe?

Aquesta vegada em va tocar a mi girar els ulls en blanc.

—Mare, ja t'he dit que no sé a quina hora arribarà, l'Sven. Ni tan sols és segur que arribi demà. Estarem de sort si pot ser aquí diumenge.

Va fer cara de pena un parell de segons i de seguida li va tornar el somriure.

—En fi, la qüestió és que arribi —va dir. Després va sospirar i em va agafar pel braç, estrenyent-me'l amb suavitat—. Ai, no saps la il·lusió que em fa poder conèixe'l per fi. Al cap de tants mesos... Sembla mentida.

—Ja ho sé, mare —li vaig dir, posant-li una mà sobre la seva—. Però amb la seva feina tot és molt complicat. Encara gràcies si el puc veure jo...

La mare va deixar escapar un panteix de felicitat.

—Que bé poder estar tots junts, oi? Vull dir, cadascun amb la seva parella, com les famílies... normals

—va dir, gairebé passant per sobre de la paraula, com si li infongués massa respecte—: La Magalí amb l'Emma, en John i la Sílvia, tu amb l'Esven...

No vaig poder evitar un somriure. Des del primer dia, l'Sven per a la mare és Es-ven, i ho pronuncia així, com qui llegeix un anunci per paraules al diari.

—En fi, ja ho veurem, mare —vaig dir—. De moment, l'important és que demà tot surti perfecte i que no tinguem cap sorpresa d'última hora, que ja saps que són la gran especialitat d'aquesta família.

Va assentir, amb una ganyota de circumstàncies, i va exhalar un sospir pel nas.

—Tens tota la raó. —Es va quedar pensativa un parell de segons i, canviant el to, com si de sobte hagués passat a un altre capítol, va dir—: Escolta, el Rulfo, que és tan gros, no creus que deu anar força incòmode allà al darrere?

Que per què sempre porto el Rulfo al maleter del cotxe és una discussió que la mare i jo hem tingut centenars de vegades. No li cap al cap que «el seu» Rulfo, que en realitat és el meu gos, però que ella tracta des del primer dia com el nét que no ha tingut, no vagi assegut al seient del darrere, com nosaltres. «Que no veus la cara de patiment que fa quan et mira per aquella reixa de clausura que li has posat?», és el comentari que no falta mai quan anem amb cotxe junts.

No em vaig prendre la molèstia de contestar.

—Recorda't de ser puntual, sisplau —vaig acabar—. Ja saps com es posa la Sílvia quan et despistes amb l'hora.

Va assentir amb el cap i va fer una ganyota de fastig.
—Ja ho he entès, fill, no siguis pesat.

Després va somriure i, quan em va fer un petó, va mantenir la seva galta enganxada a la meva una mica més del compte i va murmurar, gairebé com si parlés amb ella mateixa:

—Estic tan contenta per l'Emma...

Em vaig apartar una mica per mirar-la als ulls, aquells ulls de color indefinit que mai hi han vist gaire i que ara a penes hi veuen, però que de vegades encara s'il·luminen com si estiguessin plens de llums petites que, entre les ombres que els velen, els altres no arribem a albirar.

—I jo també, mare.

Va assentir lentament amb el cap i va acalar la vista.

—Quins nervis, no? —va dir, retorçant-se les mans i arronsant-se d'espatlles com una nena que conspira o que participa en un pla secret en què ha dipositat totes les seves il·lusions i també totes les seves pors.

No vaig saber què dir. El comentari de la mare resumia tot el que hem vist en ella des que l'Emma i la Magalí ens van anunciar que es casaven i la vida, la nostra, va posar el focus en el que estava a punt de passar. En el seu cas, la notícia va provocar una marea d'emocions que barrejaven il·lusió, anticipació i sobretot molts nervis, uns nervis que a penes ha pogut controlar aquestes últimes setmanes, preocupada en tot moment perquè no hi hagi res que s'esguerri. «Que tot surti bé», l'hem sentit repetir fins a la sacietat. «Que no falli res». I és que des de la notícia del casament la mare ha estat una versió magnificada del que ja era,

per als aspectes bons i per als no tan bons: les badades, la malaptesa, les llacunes de memòria, la tensió i aquest discurs entre còndid i surrealista que descol·loca tant els qui no la coneixen i que per a nosaltres és la música que ens acompanya des de sempre s'han multiplicat per cent a mesura que s'acostava el dia i ella, que no és ximple, ha anat espantant-se cada vegada més, exigint-se el que potser ja no està en condicions d'oferir.

Gran. La mare s'ha fet gran, sobretot des de l'episodi de l'hospital. I el que la fa estar així, el que en el fons expressa quan, sense adreçar-se a ningú en particular, repeteix amb una veu a la qual falta l'aire: «Sisplau, que tot vagi bé», és la veu de la seva pròpia inseguretats. I és precisament aquesta inseguretats, aquesta por de fallar, el que la fa tornar encara més maldestra, més despistada, el que li fa perdre el nord quan parla i també el que, quan se sent enxampada *in fraganti*, l'obliga a mentir.

Quan tota la resta falla, quan perd les claus de casa o la bossa, quan es descuida la Shirley al banc, o quan cau perquè surt a comprar sense les ulleres o es desorienta, s'equivoca d'autobús i acaba perduda en un barri que no coneix i, aterrida, es gasta una milionada en un taxi on el taxista l'estafa perquè per desgràcia és un desaprensiu que veu en aquesta dona de cabells grocs, pell quasi transparent i ulls que gairebé no hi veuen la presa perfecta perquè li arregli el dia... Quan l'evidència és massa acusadora i tem que descobrim el que ja no sap com amagar, llavors diu mentides. Diu mentides perquè per a ella mentir és un costum familiar, hi té la mà trencada. Per a ella va haver-hi una

època en què mentir era sobreviure, un temps que va començar massa d'hora, quan era molt petita i passar desapercebuda era impossible. Albina. La mare va néixer tan blanca que l'àvia Esther, quan la va veure, es va pensar que era morta. «Era tan transparent que em vaig pensar que havia nascut sense sang», em va dir una vegada. «Tant, que al teu avi li feia angúnia agafar-la en braços. Imagina-ho, en aquella època. Ningú en tenia ni idea, del que era una nena albina». La mare sí que ho va saber. Li va tocar saber-ho abans que a ningú, perquè va aprendre a sentir-ho en les mirades dels que no eren els seus pares. Va aprendre-ho descartant, sabent el que no era: no era una nena guapa, ni popular, ni estimada per les altres. No era com la resta. No hi veia, no tenia equilibri, no podia prendre el sol, no, no, no...

Massa nos massa aviat.

«Albina». «Lletja». «Estranya». «Curta de vista».

Això va començar a l'escola, però ella no en parla mai. Jo ho sé per l'àvia, que tampoc no va fer gaire res per impedir-ho perquè «en aquells temps els col·legis eren el que eren i les monges educaven en la igualtat, no en la diferència».

«Maldestra. Ximpleta. Per què ets tan blanca? Ulls de conill. Canari. Estàs malalta? És contagiós?».

La mare va créixer així, es va criar així: aprenent a callar i a riure's d'ella mateixa perquè el riure dels altres no li fes tant de mal. Callar perquè no et vegin, atenta sempre a no destacar. Va haver de triar a una edat en què ningú hauria de fer-ho, i va triar malament, perquè va decidir intentar que la vida es fixés en

ella com menys millor, que passés de llarg i no li fes mal. Va haver de decidir-se per una adolescència encongida, sense nois que la volguessin convidar al cine, ni a ballar després. Una adolescència literal: amb manca de. Després va venir el pare i ja no hi va haver marxa enrere. La mare va viure tan malament durant tants anys de matrimoni amb ell que ara ja no sap envellir bé, és tard perquè en el fons se sent òrfena, encara que ens tingui a nosaltres per veure-hi per ella, per ajudar-la a aixecar-se quan cau, per protegir-la d'ella mateixa i del que encara té por de trobar a fora.

Diu mentides. Continua dient mentides perquè en el fons els ressorts són els mateixos que quan va haver de decidir com sobreviure a tanta hostilitat: mentir perquè no la castiguin, perquè no es riguin d'ella, de les seves caigudes, d'aquests cabells quasi transparents que expliquen la seva fòbia a les perruqueries i als miralls dels ascensors, i aquestes celles inexistents perquè no n'ha tingut mai, per més que va esperar que li sortissin.

Però la vida no perdona, ni tan sols a la mare, i dues setmanes després que l'Emma i la Magalí ens anunciessin que es casaven, la vida ens va sorprendre amb una estranya coincidència que cadascun vam encaixar i interpretar com vam poder o com vam voler. Resulta que, per un caprici del destí i de la burocràcia, l'únic dissabte lliure que quedava disponible al registre abans de l'estiu per poder celebrar la boda era justament avui, que també és l'aniversari de la mare.

—Doncs res —va dir la Sílvia, sense donar-hi més importància—. Casament i aniversari en un dos per un i tema resolt.

La lectura de la mare va ser, com no esperàvem menys, molt diferent.

—És un senyal —va dir, incrèdula—. No sé de què, però és un senyal. —I després, com que cap dels tres no va dir res, ella, sempre disposada a omplir els silencis incòmodes amb el que té més a mà, va dibuixar un somriure forçat que volia ser còmplice i va rematar, arronsant-se d'espatlles—: O el que surti.

A la Magalí i l'Emma la coincidència de dates els va semblar perfecta, cosa més que previsible, perquè si alguna virtut tenen totes dues és precisament la capacitat compartida de fer sempre fàcil el que és difícil, encara que a priori un fet es presenti com un inconvenient de solució complicada. Són de la mena de dones que s'adapten a tot amb una naturalitat que els altres no tenim i que la Sílvia no sempre encaixa bé, perquè per a ella allò fàcil és sospitós i perquè la majoria de les vegades llegeix en aquesta adaptabilitat de l'Emma una falta de compromís —«falta de criteri», en diu ella— que la crispa.

—Doncs deixeu-me que us digui que les casualitats tendeixen a acumular-se sempre —va ser el comentari de la tieta Inés quan li vam explicar la coincidència de dates. Tots quatre érem a la terrassa. L'Emma i la Sílvia volien fumar i havíem aprofitat que la mare s'estava dutxant per sortir i que ens toqués una mica l'aire. Abans de seguir, es va senyar amb discreció i va fer cara de contrariada—. Les coincidències són així. Només has de llegir la Bíblia: quan n'hi ha dues, sempre se n'hi suma una altra. És el mateix que els accidents d'avió. O pitjor, és com els programes de teleporque-

ria, on uns pocavergonyes es passen el dia fent marra-nades davant del país sencer.

El comentari no ens va sorprendre. Aquesta classe de sentències, expressades així, en aquest to i amb l'expressió de circumspecció que les acompanya, són la tieta Inés en estat pur: sil·logismes que deixa anar sense filtre, com si els llegís en un almanac que s'hagués après de memòria i al qual recorregués quan ho necessita. El que és curiós del cas és que no les deixa anar a tort i a dret, ni tampoc sempre són tan funestes. És com si de sobte es connectés amb una esfera que només ella veu i que ha de compartir, sigui per bé o per mal, perquè ho viu com una veritat inqüestionable, gairebé religiosa. La Sílvia em va mirar amb cara de «Ja hi som amb la tieta Inés», i l'Emma i la Magalí ni tan sols es van donar per al·ludides. Però ella, que va confondre el nostre silenci amb incomprensió, va decidir explicar-se millor:

—Dues fites coincideixen en el temps i en l'espai, no entre si, sinó per formar un fita nova que coincidirà amb una tercera que serà desvelada en el seu moment, normalment de signe contrari —va exposar, sense ni respirar. Com que cap de nosaltres va acabar d'entendre l'explicació i ella degué veure-ho en les nostres mirades, va puntualitzar—: és a dir, que hem d'estar preparats per a una desgràcia, ja us ho dic.

Vam enterrar el comentari de la tieta Inés al bagul en què des de fa temps asfixiem les seves sentències, profecies i altres veritats, i quan vam sortir de casa la mare ja ens n'havíem oblidat. Al capdavall, l'Emma i la Magalí estaven massa contentes amb el seu futur imme-

diat per tenir-ho en compte, i a la Sílvia poder celebrar casament i aniversari el mateix dia li semblava una benedicció. De manera que no vam tornar a esmentar-ho, i la tieta Inés —que malgrat no ser realment tia nostra és pràcticament de la família i ens coneix gairebé millor que nosaltres mateixos, i que des del minut u ja va anunciar que per motius «que sens dubte tots comprendreu» (religiosos, fonamentalment) s'estimava més no assistir a la cerimònia i anar directament a l'aperitiu— va entendre que estava predicant en el desert i va optar per donar la profecia per revelada, per no haver de tornar a insistir-hi. En aquests mesos, tampoc no hi ha hagut forma humana de convèncer-la perquè canviï d'opinió i vingui a la cerimònia, per més que adori l'Emma i que, com la mare, senti autèntica debilitat per la Magalí. Ho hem intentat tots, recorrent a totes les estratègies imaginables, però sense èxit. «Resaré per vosaltres des de casa», ha estat l'únic que n'hem pogut treure. A més de: «Però a l'aperitiu sí que vindré, no-més faltaria. Una cosa és, ehem..., l'“acte” pròpiament dit i l'altra és el convit. Així, de passada, supervisaré una mica que tot rutlli, que això sempre fa falta».

De sobte, al replà de l'escala, la veu de la mare em va tornar a fer tocar de peus a terra.

—Després de tot el que li ha tocat viure, l'Emma s'ho mereix tant... —va dir.

Vaig assentir. Vaig estar a punt de dir-li que sí, que l'Emma i també els altres, i que tindriem un casori i un aniversari dels que fan època, però no ho vaig fer. De sobte, no sé per què, potser pel to de veu de la mare o per la manera com ho havia dit, que havia so-

nat quasi com una invocació, em vaig recordar durant una fracció de segon de les funestes paraules que la tieta Inés havia compartit amb nosaltres a la terrassa, i les vaig sentir físicament, vaig sentir el pes del missatge al meu voltant, com una ombra. No va durar. La mare tornava a parlar.

—I la Mariví —deia—, és tan... tan... tan per a l'Emma...

A la meua esquena, la porta lliscant de l'ascensor es va obrir amb un brunzit metàl·lic que va provocar un lladruc estrident i entretallat de la Shirley des de la sala de l'apartament.

—Magalí, mare —la vaig corregir—. És Ma-ga-lí, no Mariví.

La mare es va mossegar el llavi de baix i va fer un gest amb la mà que a qualsevol que no la conegui li hauria dit ben poc, però que nosaltres fa anys que sabem interpretar bé. És el de: «El que tu diguis, reiet».

—Ai, fill, no té cap importància. Magalí, Mariví... quina mania que teniu les teves germanes i tu amb la cosa dels noms. —No em vaig molestar a contestar, perquè sabia el que venia a continuació—: El que compta no és com es digui, sinó que la Maga...lí es casa amb la teva germana. —I de seguida va afegir entre dents—: Tant li fa com se digui, aquesta mossa.

—Ja, mare, però és que amb mig any crec que has tingut prou temps per aprendre't el seu nom, no et sembla? —No vaig poder evitar renyar-la—. Potser, aprofitant que demà es casa amb la teva filla, podries fer un petit esforç i tenir el detall de dir-li Magalí, encara que només sigui una sola vegada.

Una altra ganyota de nena petita.

—Sí, reiet, el que tu diguis —va respondre amb un sospir de mare carregada de paciència—. Però ara això és un detall menor. El que compta és que la Mala... bé, la mossa és un sol, i demà tot sortirà apoderadament, ja ho veuràs. —Després va acalar els ulls i va guardar silenci durant un parell de segons. I va afegir, quasi a contracor—: Si no fos per aquests maleïts nervis que em fan parar boja, i l'emoció, i... en fi... —Em va semblar que gairebé se li esquerdava la veu. Vaig sentir que se'm comprimia el coll i vaig estar a punt de disculpar-me, però una vegada més havia estat una falsa alarma. De sobte, la mare va mirar el rellotge, se'l va acostar als ulls fins quasi enganxar-se'l a la cara i, com si acabés de recordar-se que tenia una cassola al foc, es va posar la mà al pit i va saltar—: Ai, Déu meu! El programa!

La vaig veure tan angoixada, el canvi de to i de tema va ser tan brusc, que vaig sentir que l'aire em quedava estancat al coll.

—Què passa? Quin programa?

Va tornar a enganxar-se l'esfera del rellotge a la cara per assegurar-se que l'hora era efectivament la que creia que era.

—Com que quin programa? El dels veïns americans, fill!

No ho vaig entendre. En un gest de curiositat automàtic vaig recórrer amb la mirada les portes del replà, buscant-hi algun signe que em donés alguna pista. En va.

—Mare, què dius? Quins veïns?

Em va mirar com si jo ja no hi fos, i va fer que no amb el cap.

—Els de *L'assassí és el seu veí!* És que avui havien de matar la grassoneta dels gelats! —va dir, alçant la veu, que va ressonar pel replà gairebé com un crit d'auxili. I de seguida—: Et deixo, fill. Ja ens veurem demà, d'acord?

I així, sense més, va girar cua i es va ficar a casa com una exhalació tancant la porta de cop.

Al cap de poc, quan jo acabava de pujar al cotxe i estava a punt d'engegar, em va sonar el mòbil. Era la tieta Inés. No sé per què, però en veure el seu nom i la seva foto a la pantalla vaig sentir un petit pessic a l'estern i vaig estar a punt de no contestar. Però després de repensar-m'hi, vaig apagar el motor i m'hi vaig posar.

—Hola, Fer —va dir. Res més. Només aquell «Hola, Fer» que va quedar suspès en l'aire com una volva i que, pel to de veu, no semblava augurar res de bo. Van passar un parell de segons de silenci, només interromputs per un clàxon que va arribar des d'algun punt del carrer, darrere meu, fins que ella va tornar a parlar—. Que podries passar per casa meva? —La pregunta em va agafar tan desprevingut que no vaig saber reaccionar. Ella se'n va adonar—. Ha passat una cosa —va afegir, amb la veu contreta i aspra que fa quan parla de les coses que li costen. Vaig tornar a notar una fiblada al pit, i vaig pensar: «la coincidència», i tan bon punt ho vaig pensar vaig entendre que, d'alguna manera, encara que havia intentat convence'm que no, l'ombra d'aquella tercera coincidència que la tieta Inés

havia anunciat a la terrassa de la mare feia mesos havia deixat una empremta en algun racó de les meves coordenades, que jo no havia arribat a descartar del tot. Em va sorprendre que no em sorprenguéss, és veritat, però només vaig entendre que era greu, el pes real del que augurava, quan, abans de penjar i d'anunciar-me que l'Emma, la Magalí i la Sílvia ja venien, la tieta Inés em va ordenar des de l'altre costat de la línia:

—Ni una paraula a la teva mare, Fer.

Quan vaig voler preguntar què passava, ella ja havia penjat.